

מסמכים מספרים:

פנקס חבר ב"תנועה המאוחדת" בין השנים 1952-1960

מאת: יורם בר-גל

בתוך ערימות של ניירת הזרוקה במגירות שולחן הכתיבה ועוברת מדירה לדירה, וממקום אחד למשנהו, נמצאים חפצים ומסמכים שלא ברור מדוע הם ולא אחרים נשתמרו במרוצת עשרות השנים. ביניהם נמצא פנקס כחול - "פנקס חבר" של חניך התנועה המאוחדת. הפנקס מכיל מידע על הפעילויות השונות שהיו בתנועת הנוער בשכבות הגיל מכיתה ה' ועד י"ב. על מקומה של התנועה בעיצוב הדמות של ילידי קרית חיים, והזכרון הקולקטיבי שלהם, לא צריך להרחיב את הדיבור. בכל מפגש חברותי של בני הקרייה עולים הזכרונות נעימים הקשורים לפעילויות "התנועה" בחיי היומיום. פעילויות שקבעו גם מסלולי חיים של רבים מבני הקרייה. המשמעויות והפרשנויות של הפנקס והסמלים השונים המופיעים בו, אינם ממטרות רשימה קצרה זו שבאה להציג, להזכיר ולהוסיף לאתר עוד לבנה קטנה בבניין ושימור הזכרון הקולקטיבי של בני הקרייה.

פנקס החבר כרוך בכריכה כחולה קשה, וכולל 24 עמודים. לצערי, (הודבקה התמונה שלי על העמוד הראשון שהכיל בודאי את מטרות התנועה). העמודים מסודרים לפי שכבות גיל, החל מכיתה ה' ("חותרים צעירים") ועד כיתה י"ב ("הגרעין").

בכל שכבה נאספו מיסים חודשיים, שבתמורתם היה מתקבל בול, (כמו בפנקס החבר של קופת-חולים-ההסתדרות) שהודבק במקום המיועד לו. בדפים נוספים, רוכזו ההשתתפויות בפעילויות התנועתיות: מחנות הקיץ, הטיולים המרכזיים בשכבה הבוגרת, תאריך קבלת סמל התנועה, השתתפות במפקדי "חג המעלות" - שבו עברו החניכים משכבה אחת לשנייה, היו אלה מפקדים שזכורים היטב במפגן האש המרהיב.

תמונה 1: הפרטים האישיים. על פי הרישום הם מולאו בספטמבר 1957, כנראה לקראת חג המעלות (היינו אז בכיתה ט'), על ידי מדריך או רכז מסודר. כי הפנקס עצמו מכיל חותמות ופרטים על פעילויות שנעשו שנים קודם.

תמונה 2: דף עם מידות התנועה - שמסכם בצורה חדה וברורה את מה שציפתה מערכת הסוציאליזציה של תנועת הנוער להשיג ("נאמן לעמו.. איש חופש, מתקומם נגד עוול.. איש אמת, איש סדר משמעת וחשיבה עצמית.. קרוב לטבע, שואף דעת.. איש העבודה היצירה וההגשמה") בדף ממול, נמצאת החותמת של השתתפות בטקס קבלת סמל התנועה "א באדר תשי"ב (1952)

תמונה 3: בולי המיסים החודשים ששולמו. הבול על רקע ירוק, עם מוטיבים קלסיים של התנועה - שיבולים בשולי הבול, והכתובת "עלה והגשם". הבול מתאר צעדה של קבוצת חניכים (טיול?) בתוך נוף גבעי או הררי.

תמונה 4: מתעדת את מסלול מחנה סיירים, שנערך בכיתה ח'. היה זה מחנה קיץ מיוחד במינו, שכלל שלושה ימים ניווט רגלי של קבוצות קטנות, היישנות בשטח. המחנה נערך באזור הכרמל. לפי הרישום בפנקס: היציאה היתה מאזור אחוזה, דרך ואדיות הכרמל עד דליית אל כרמל. ירידה מהמוחרקה לכביש קריית חרושת. הסיום היה "פקניק 3 ימים במעיין חרוד".

תמונה 5: עוד דף עם בולי מיסים, הפעם בצבע כחול, האיור נשאר זהה.

תמונה 6: דף מרכזי בפנקס, טיולי השכבות הבוגרות. לפחות בשניים מהטיולים הונפקו בולים וחותמות: המסלול בגליל - זהו הטיול "מים לים", שנערך גם הוא בכיתה ט', בפסח, שנת 1957. והטיול למכתשים שנערך בפסח 1958. דף הטיולים מקושט בכתובת האולטימיטיבית: "עלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה!"

תמונה 7: דף המתעד את מפקדי עליית השכבות, על פי שכבות הגיל השונות.

לפני הדף האחרון בפנקס, קיים מקום לחותמת של כניסה לחברות להסתדרות העובדים הכללית, ולגרעין ההגשמה - מאחר וחותמות אלה חסרות בפנקס, והייתי חבר הסתדרות וגרעין נחל (שהלך לכפר עזה), אולי מישהו יודע היכן מחתימים בדיעבד את הפנקס??